

اقتصاد دریا

خلیج فارس

بخش پایانی

اوضاع جغرافیایی -سیاسی و اقتصادی کشورهای خلیج فارس

دکتر همایون الهی - ایران در زمینه تولید مواد کشاورزی در گذشته خودکفا بوده است، ولی به علل اعمال سیاست های استعماری، وابستگی روزافزون به واردات مواد کشاورزی از خارج به وجود آمد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی کوشش های موفقیت آمیزی در جهت خودکفایی به عمل است. بطوریکه در سال ۱۳۸۳ ایرن در تولید گندم به خودکفایی رسید. همچنین صادرات محصولات کشاورزی ایران از جمله میوه و گل توانسته است وارد بازارهای جهان شود. در بخش صنایع نیز ایران به طور کلی دارای صنایع مونتاژ مصرفی بود. اکنون کوشش‌هایی در جهت خودکفایی در این زمینه نیز به عمل می آید. در اثر اعمال سیاست‌های استعماری در گذشته و به خصوص در دوران رژیم پهلوی، ایران تبدیل به یک کشور دارای سیستم اقتصاد تک محصولی گردیده است.

مهمترین اقلام صادرات: نفت و گاز، فرش، پسته، پنبه، انواع پوست و چرم، سنگ های معدنی، خاویار، انواع کتیرا، انواع زبیر، روده، ماهی، کفش و البسه.
الکتریکی، مکانیکی، رایانه، آهن و فولاد، لوازم اولیه و بدکی و وسایط نقلیه موتور، غلات، مواد شیمیایی و دارویی، کاغذ و مقوا، گوشت، لبنیات، مواد پلاستیکی، سیمان و مصالح ساختمانی و تسلیحات نظامی.

مهمترین کشورهای طرف تجارت ایران: آلمان، بلژیک، ژاپن، ایتالیا، آرژانتین، انگلستان، فرانسه، یونان و همپتسبور در حد محدود امارات متحده عربی، کره جنوبی، چین و اتریش.
بخش اعظم بودجه کشور از طریق صدور نفت و درآمد حاصل از آن تأمین می گردد. در حالی که قبل از انقلاب با تولید بی‌رویه، نفت صدور آن به قیمت ارزان به روزانه ۶ میلیون بشکه می رسید، بعد از انقلاب این مقدار در حد تأمین نیازهای ارزی تثبیت گردیده است. در سال ۱۳۵۸ تولید نفت خام ایران ۱۶۶۰/۰۰۰/۰۰۰ بشکه بوده که از این مقدار ۲۸۷/۹۵۶/۰۰۰ بشکه در داخل مصرف شده و ۹۵۴/۵۳۲/۶۶۰ بشکه به خارج صادر گردیده است. حجم تولید نفت ایران در سال ۱۳۶۶ (۱۹۸۷) برابر ۸۳۱۶۰۰۰۰ بشکه بوده است که در سال ۱۳۸۲ (۲۰۰۳) به ۱۳۸۸ میلیون بشکه رسید.

در ایران ایجاد صنایع پتروشیمی مورد توجه می‌باشد و پیشرفت هایی نیز در راه تولید آن بدست آمده است. با توجه به اکتاء ایران به صدور نفت و وجود پایانه های بارگیری نفست در خلیج فارس اهمیت حیاتی این منطقه برای ایران کاملاً مشخص می‌باشد. مهم ترین پایانه صدور نفت ایران در جزیره خارک می‌باشد که قادر است کشتی‌های غول پیکر را در اسکله های خود پذیرد. در کل باید گفت ایران بعد از انقلاب اسلامی از نظر تأمین بودجه کشور خودکفا است.

ب - عراق
کشور عراق در همسایگی کشورهای ایران در شرق، ترکیه در شمال، سوریه و اردن در غرب و عربستان سعودی و کویت در جنوب واقع است. پایتخت آن بغداد و نام واحد پول این کشور دینار عراقی است. مساحت عراق ۴۳۸/۴۴۶ کیلومتر مربع و جمعیت آن طبق آمار سال ۱۳۵۸ (۱۹۷۹) برابر ۲۷۷۰/۲۷۷ نفر و در سال ۱۳۶۶ (۱۹۸۷) برابر ۱۷ میلیون نفر ذکر شده است. این جمعیت در سال ۱۳۷۹ به ۲۳/۱۰۰/۰۰۰ نفر و در سال ۱۳۸۲ برابر ۲۴/۲۹۳/۸۴۴ نفر بالغ شد.

رشد جمعیت برابر ۲/۸ درصد می‌باشد. طول سواحل این کشور در دریا برابر ۵۸ کیلومتر (۳۶ میل دریایی) می‌باشد. آب‌های ساحلی مورد ادعای عراق نیز ۲۲ کیلومتر (۱۲ میل دریایی) است. عراق در خلیج فارس دارای سه بندر به نام‌های بصره، ام‌القصر و فو (فوی) می‌باشد.

طول راه آهن کشور عراق ۲۱۴۵ کیلومتر و طول مجموع راه‌های شوشه آن ۴۷۴۰۰ کیلومتر می‌باشد. راه‌های آبی داخلی برابر ۱۰۱۵ کیلومتر است. نوع حکومت جمهوری و بیشتر از ۹۷ درصد مردم آن مسلمان می‌باشند (۶۲/۵ درصد شیعه، ۳۴/۵ درصد سنی) ۳ درصد پیروان سایر ادیان هستند. نرخ بیسودی در عراق ۵۰ درصد ارائه شده است.

تا قبل از اشغال این کشور توسط نیروهای آمریکا در سال ۱۳۸۲ (۲۰۰۳) عراق دارای یک قانون اساسی بود که در سال ۱۳۴۹ (۱۹۷۰) تدوین شده و در سال ۱۳۵۰ (۱۹۷۱) اصلاحاتی در آن به عمل آمده بود. طبق این قانون اساسی عراق دارای یک مجلس ملی با ۲۵۰ عضو و از لحاظ تقسیمات کشوری دارای ۱۸ استان و مهم ترین حزب آن حزب سوسیالیستی - عربی بعث بود. بعد از سقوط رژیم صدام در ۱۳۸۲ (۲۰۰۳) یک دولت موقت امور را در دست گرفت که یکی از وظایف وی برگزاری انتخابات مجلس بود که وظیفه تدوین قانون اساسی را عهده‌دار است. پیش نویس قانون اساسی بالاخره در تابستان ۱۳۸۴ به تصویب رسید که در نهایت در یک همه پرسی نهایی خواهد شد.

شهریورماه سال گذشته، سیاست‌های کلی برنامه هفتم از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ شد که در بند ۱۱ آن به تحقق سیاست‌های کلی آمایش سرزمین با توجه به مزیت‌های بالفعل و بالقوه و اجرایی ساختن موارد برجسته آن با توجه ویژه بر دریا، سواحل، بنادر و آب‌های مرزی تأکید شد.
همچنین ابراهیم رئیسی، رئیس جمهوری آذرمه ۱۴۰۱ بخشنامه خط مشی‌ها و چارچوب کلان برنامه هفتم توسعه را ابلاغ کرد که در موضوعات کلیدی آن، به رشد اقتصادی عدالت‌محور با رویکرد ارتقای بهره‌وری با تأکید بر اقتصاد دریامحور اشاره شده، چرا که موضوعاتی مانند انرژی و ترانزیت با اقتصاد دریامحور که موتور محرکه و کانون رشد اقتصادی و افزایش تولید هستند.

بر اساس گزارش اقتصادسراسرآمد، در همین رابطه فرمانده معظم کل قوا ارتقاء همه‌جانبه توان رزمی و تجهیزات دفاعی در نیروی دریایی و استمرار اقداماتی همچون دریانوردی در آب های دوردست و بین‌المللی را لازم دانستند و گفتند: استفاده از فرصت دریا و ظرفیت‌های عظیم آن باید به فرهنگ عمومی در کشور تبدیل شود.

حال با این وجود باید دید روند کار در مدیریت اقتصاد دریا در سال جاری و سال‌های پیش‌رو، علیرغم همه تأکیدات چهره‌های برجسته کشور، تغییر پیدا خواهد کرد یا خیر؟

ایجاد می‌شود و از مهم‌تر اینکه سرمایه عظیمی که در این سال‌ها از کشور خارج شده، روندش به مرور کمتر از همیشه خواهد شد.
نماینده تبریز گفت: عجیب است که مدیران حرف از پویایی اقتصاد می‌زنند، ولی مسیری را برای رسیدن به هدف مشخص نمی‌کنند. چرا باید برخی از مردم، پول عظیمی را به سمت خرید خانه در ترکیه یا سرمایه‌گذاری در امارات ببرند؟ به طور مثال ما کلی فضای گردشگری دریایی در ایران داریم که هم برای مردم خودمان جذاب است و هم برای توریست‌های خارجی. چرا نباید بخش عمده‌ای از مدیریت در این بخش را به مردم بدهیم که سودآفرینی و ارزآوری شود. مگر دولت چقدر توانایی مدیریت دارد؟ جزو کشورهای برجسته دنیا در زمینه دریا و سواحل هستیم، اما درآمدمان از این بخش، فوق‌العاده مایوس‌کننده است.
علیرضاییگی خاطر نشان کرد: رهبر معظم انقلاب هم بر مشارکت‌پذیری مردم در اقتصاد تأکید دارند، ولی با این حال دولت برای این امر بزرگ فضاسازی نمی‌کند و به تبع آن، مردم هم پای کار نیستند. به گزارش اقتصاد سراسرآمد، ما در ایران بیش از ۵۸۰۰ کیلومتر سواحل اصلی، جزیره‌ای و رودخانه‌ای داریم، اما سهم بسیار پایینی در GDP ایران از حوزه کسب و کارهای دریایی است؛ به همین دلیل به تلاّگی به اهمیت اقتصاد دریامحور تأکید شده است.

دستچین

برگزاری نشست آموزشی در سازمان منطقه آزاد چابهار

مهارت‌افزایی معلمان مقطع متوسطه

بامشارکت منطقه آزادچابهار

نشست آموزشی با حضور امیر مقدم رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار، معین‌الدین سعیدی نماینده حوزه انتخابیه چابهار، معاون سیاسی فرماندار چابهار، معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان و رئیس دانشگاه بین‌المللی چابهار با جمعی از معلمان و فرهنگیان برگزار گردید.
به گزارش اقتصاد سراسرآمد، در این جلسه جمعی از معلمان با تجربه و صاحب نظر، با توجه به تغییرات سیستم آموزشی، ساختار امتحان نهایی و پذیرش کنکوری، طرحی به منظور مهارت افزایش معلمان مقطع متوسطه ارائه و خواستار مشارکت سازمان منطقه آزاد چابهار در راستای فراهم ساختن زمینه‌های پیشنهادی طرح را کردند. بنا بر این گزارش، مهندس امیر مقدم ضمن خوش آمد گویی به میهمانان، بیان کرد: در خصوص چگونگی اجرای این طرح، شما عزیزان و روسای با فرهنگ استان بایستی با نگاهی بلند درباره انتقال دانش و به ویژه افزایش سطح مهارت هم معلمان و هم دانش آموزان نگاه کنید. وی در ادامه ضمن استقبال از طرح پیشنهادی مهارت‌افزایی معلمان در جهت همسویی با سیستم آموزشی اظهار داشت: تیم طراح طرح پیشنهادی، بایستی مکانیزمی را جهت سنجش و بازدهی و اثربخشی طراحی نمایند. مدیرعامل تصریح کرد: پیگیری، گزارش و برآورد وضعیت دانش آموزان در پایان دوره اجرایی طرح به عمل بیاید تا راهکارهای مناسب جهت بهبود فضای ایجاد شده ارائه شود. در پایان مهندس مقدم ضمن تقدیر از نماینده مردم چابهار در مجلس شورای اسلامی به دلیل حمایت از حوزه‌های آموزشی و پرورشی در انجام طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط اشاره نمود و حمایت خود را در راستای تحقق هر چه بهتر ایده‌ها و برنامه‌های آموزشی با توجه به ظرفیت‌های بالای علمی اعلام داشت. قابل ذکر است در این نشست معین‌الدین سعیدی نماینده حوزه انتخابیه چابهار در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه مسئولیت‌های اجتماعی همه ارگان‌ها حمایت از آموزش و پرورش و دانش‌افزایی معلمان جهت بهبود و ارتقا سطح دانش آموزان است اظهار داشت: همه باید در کنار هم شرایط مطلوبی با تلاش یکدیگر، برای سرمایه های آینده کشور که فرزندان این مرز و بوم است فراهم نماییم.

احمد علیرضاییگی، نماینده تبریز در گفت‌وگو

با «اقتصاد سراسرآمد» مطرح کرد

ضرورت زمینه‌سازی مشارکت مردم در حوزه اقتصاد دریاپایه

بستر ورود مردم به اقتصاد دریا پایه مهیا نیست، شاهد خروج

سرمایه های بزرگ کشوریم

و هم مردم را به عنوان یک رکن مهم کشور، رضی نگه داشتند.

هیچ بستری برای ورود مردم به اقتصاد دریا مهیا نشده و شاهد خروج سرمایه های بزرگ کشوریم

عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها تصریح کرد: فقدان برنامه در جذب مردم برای مشارکت در امور اقتصادی در مملکت مسا بیداد می‌کند. اگر دولتمردان فکر می‌کنند که در اقتصاد دریا تنها به واسطه امکانات دولتی می‌توانند به توفیقاتی برسند، سخت در اشتباهند. حتما باید مردم و بخش خصوصی را پای کار آورد و نه فقط اقتصاد دریا، بلکه همه بخش‌های اقتصادی ایسن را می‌طلبد. متأسفانه موضوع برجسته این است که دولت تاکنون هیچ بستری را برای ورود مردم به اقتصاد دریا مهیا نکرده است و همین رویکرد باعث شده، شاهد خروج سرمایه قابل ملاحظه‌ای از کشور باشیم.

علیرضاییگی اظهار داشت: مردم به دنبال سود و منفعت بیشتر هستند و زمانی که این بستر را در اقتصاد کشور پیدا نمی‌کنند، به خروج سرمایه از مملکت فکر می‌کنند و گاهی می‌بینیم که چه سرمایه‌گذاری‌های کلانی از سوی مردم در برخی کشورهای پیرامونی صورت می‌گیرد.

وی یادآور شد: بخش‌های دولتی که در حوزه اقتصاد دریا فعالیت دارند، مشخص است. به طور مثال در بخش شیلات، بنادر و کشتیرانی، ترانزیت، گردشگری دریایی و... ظرفیت و پتانسیل بالایی در کشور وجود دارد که اگر دولت برای مشارکت مردم نقشه راه داشته باشد، هم پویایی اقتصاد را شاهد خواهیم بود و هم رضایت حداکثری برای مردم

گروه اقتصاد دریاپایه - محمد آیتی
علیرغم اینکه سه استان مازندران، هرمزگان و بوشهر، دارای مرزهای دریایی هستند و چهار استان گیلان، گلستان، سیستان و بلوچستان و خوزستان هم در کنار مرز زمینی، دارای مرز دریایی هستند، اما هیچ‌گاه ایران از اقتصاد دریا به عنوان یکی از ظرفیت‌های بزرگ خود، آن‌طور که شایسته است، بهره نبرده است.

احمد علیرضاییگی، نماینده تبریز در مجلس یازدهم در این خصوص به اقتصاد سراسرآمد گفت: یکی از دلایلی که کشور ما در حوزه اقتصاد دریا نتوانسته به توفیقات خوبی برسد و از این محل برای کشور درآمدزایی شود، عدم مشارکت مردم در این بخش است. برای این کار، نیاز به ارائه بسته‌های اقتصادی از سوی دولت است. یعنی بسته‌های اقتصادی است که اگر منطقی و قابل قبول تنظیم شود، بستر حضور مردم برای فعالیت در این بخش جذاب را فراهم خواهد کرد.

با وجود فرصت‌های برجسته اقتصاد دریا، در این حوزه به توفیقات خاصی نرسیدیم

وی افزود: در مدیریت کلان کشور و در بسیاری از حوزه‌های اقتصادی نتوانسته‌ایم از قابلیت و توانایی‌های مردم استفاده کنیم. به طور مثال در بخش‌های معدنی، نفت و گاز که خیلی مشارکت مردم در آن پایین است، تولید و تجارت برق و... از این‌رو در حوزه اقتصاد دریا هم با وجود فرصت‌های برجسته‌ای وجود دارد، به توفیقات خاصی نرسیدیم. هر چند که کشورهای همسایه ما از این فرصت که مردم و بخش خصوصی را پای کار بیاورند، بهره بردند و هم به رشد اقتصادی رسیدند

دست‌باز

استاندار مازندران خبر داد:

طرح مطالعاتی مقابله با پسر وی آب

دریای خزر در مازندران کلید خورد

استاندار مازندران با اشاره به کاهش سطح آب و پسر وی دریای خزر، بر لزوم انجام مطالعات جامع، راهبردی و کاربردی در این زمینه تأکید کرد و گفت که متولیان امر و مسئولان دستگاه اجرایی ۶ ماه فرصت دارند تا در این زمینه مطالعه و تحقیق کنند. به گزارش اقتصادسراسرآمد، سیدمحمود حسینی پور در جلسه شورای پدافند عامل استان با بیان اینکه علاوه بر افزایش سرعت مطالعه پسر وی دریای خزر، باید برای ایمن‌سازی نیز برنامه داشته باشیم، افزود: در ارتباط با کاهش سطح آب دریای خزر باید از وضعیت کشورهای همسایه نیز تحقیق جامعی صورت گیرد. وی با عنوان اینکه حوادث و اتفاقاتی که از پسر وی آب دریای خزر رخ می‌دهد باید مورد توجه بیش از پیش قرار گیرد، اظهار داشت: پسر وی دریای خزر در حوزه بنادر سطح استان مشکلاتی را ایجاد کرده است و در این ارتباط باید برنامه داشته باشیم وی از سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان نیز خواست برای انجام مطالعات تحقیقاتی پسر وی دریای خزر اعتبار مطلوبی را در نظر بگیرد. مقام عالی دولت در مازندران با بیان اینکه موضوع پدافند غیرعامل به خوبی در استان در حال اجرا است، بر لزوم تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقای سطح آموزش و مقاوم‌سازی زیرساخت‌های حیاتی و مهم در پدافند غیر عامل تأکید کرد و با اشاره به تصویب مدیریت بحران در برابر انواع تهدیدهای دشمنان، اظهار کرد: جمهوری اسلامی ایران برای حفاظت از مرزهای خود با ایجاد جبهه مقاومت، کاری کرد که دست هیچ دشمنی به ایران نرسد. حسینی پور بیان کرد: جمهوری اسلامی ایران راهبرد حفاظت از مرزها را با تشکیل جبهه مقاومت به آن سوسی مرزها انتقال داده است و در حوزه مدیریت پیشگیرانه نیز علاوه بر حفظ آمادگی، تمام دستگاه‌های اجرایی نیز باید مقوله پدافند غیرعامل را مسود توجه جدی قرار دهند وی گفت: مدیران دستگاه‌های اجرایی استان باید به موضوع پدافند غیرعامل به عنوان اصل یک مهم و غیرقابل انکار توجه بیشتری داشته باشند و مدیری که با بی توجهی نسبت به تقویت زیرساخت‌ها اقدامی نکرده باشد، عزل می‌شود. استاندار مازندران با عنوان اینکه مدیران دستگاه‌های اجرایی استان باید نسبت به اجرای مصوبات پدافند غیر عامل پاسخگو باشند.